

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 275/2016-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. mája 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Václavom Jaroščiakom, advokátska kancelária, M. Rázusa 14, Žilina, pre namietané porušenie jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 258/2013 z 27. októbra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. februára 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva

na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 258/2013 z 27. októbra 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva, že návrhom doručeným Okresnému súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) 18. septembra 2007 sa [REDAKOVANÉ] spolu so sťažovateľom (ďalej aj „navrhovatelia“) domáhali proti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporkyňa“) určenia neplatnosti darovacej zmluvy uzavretej 20. decembra 2006 medzi [REDAKOVANÉ] ako darcom a odporkyňou ako obdarovanou, predmetom ktorej boli nehnuteľnosti nachádzajúce sa v k. ú. [REDAKOVANÉ]. Okresný súd rozsudkom č. k. 31 C/388/2007-128 zo 16. júna 2010 návrh navrhovateľov v celom rozsahu zamietol, pretože dospel k záveru, že navrhovatelia „*nepreukázali naliehavý právny záujem podľa § 80 písm. c) OSP*“. Na základe odvolania navrhovateľov Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 10 Co/46/2011 z 21. júla 2011 rozsudok okresného súdu v merite veci potvrdil. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol ako procesne neprípustné podľa § 238 ods. 1, 2 a 3 OSP, pričom prípustnosť dovolania nezistil ani danosťou niektorej z vád konania podľa § 237 OSP.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že s takýmto záverom najvyššieho súdu sa nestotožňuje. Je presvedčený, že „*konaním súdov došlo k porušeniu jeho ústavného práva vlastníť majetok, práva na súdnu ochranu a jednoznačne i práva na spravodlivý súdny proces*“, pričom základ tohto porušenia podľa jeho názoru, „*spočíva už v prvostupňovom konaní (rozhodnutí), v ktorom došlo k vadám predovšetkým v súvislosti s nepripustením navrhovateľmi podaného návrhu na zmenu petitu, a táto vada a pochybenie prvostupňového súdu nebolo následne odstránené ani odvolacím a ani dovolacím konaním. Rovnako nebola vyriešená ani ďalšia sporná otázka, a to otázka prednosti riešenia buď naliehavého právneho záujmu alebo otázka platnosti zmlúv*“. Osobitne najvyššiemu súdu sťažovateľ vytýka, že sa vôbec nezaoberal a právne relevantne nevysporiadal „*s dovolacími dôvodmi,*

ktoré podľa jeho názoru boli pre správne a spravodlivé rozhodnutie vo veci dôvodmi podstatnými“.

Na základe uvedeného sťažovateľ v petite žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 258/2013 z 27. októbra 2014 bolo porušené jeho základné právo vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil (bližšie neoznačenému všeobecnému súdu, pozn.) na ďalšie konanie a aby sťažovateľovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia v sume 355,72 €.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 20 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom

prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) pritom možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konania (napr. I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 453/2011).

Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 258/2013 z 27. októbra 2014, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa.

S takýmto záverom najvyššieho súdu sťažovateľ nesúhlasí a vyjadruje presvedčenie, že s ním uplatneným dovolacím dôvodom týkajúcim sa odňatia možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f) OSP sa najvyšší súd nezaoberal ani právne relevantne nevysporiadal.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu však vyplýva aj to, že samotná otázka posúdenia podmienok pre uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu. Inými slovami, posúdenie tejto otázky je vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy, v konečnom dôsledku nemôže viesť k záveru o porušení označeného práva sťažovateľa. Pre neprípustnosť dovolania najvyšší súd ani nemá právomoc preskúmať dôvodnosť dovolania z hľadiska dovolateľom namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci.

Je nepochybné, že do obsahu práva na súdnu ochranu patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi konania poskytuje v dovolacom konaní, t. j. v konaní, v ktorom sa na základe mimoriadneho opravného prostriedku domáha ochrany pred dovolacím súdom z dôvodov, ktoré výslovne upravuje procesné právo. Jedným z takých dôvodov je aj odňatie možnosti

konat' pred súdom podľa § 237 písm. f) OSP. Ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom na poskytnutie ochrany v mimoriadnom opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v akom sa preukáže existencia dôvodu na poskytnutie súdnej ochrany v takom konaní (II. ÚS 249/05, III. ÚS 171/06 III. ÚS 307/07, III. ÚS 240/09).

Právo na súdnu ochranu sa však v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konat' a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. OSP. V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z ustanovenia § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené pod písm. a) až g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 238 ods. 1, 2 a 3 OSP.

Súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľovi k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch (m. m. I. ÚS 145/2010).

Ústavný súd v minulosti viackrát judikoval, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na tieto procesné úkony

primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 329/04, II. ÚS 106/05, III. ÚS 32/07, III. ÚS 302/09, III. ÚS 75/2010).

Z uvedených hľadísk ústavný súd preskúmal aj napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, avšak nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), ktorý by nemal oporu v zákone.

Preskúmaním odôvodnenia napadnutého rozhodnutia ústavný súd zistil, že najvyšší súd sa „osobitne zamerá na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci žalobcovi bola odňatá možnosť pred ním konať“, pričom konštatoval, že „o vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f) O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípade s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O takýto prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že súdy pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupovali v súlade správnymi predpismi a žalobcovi neznemožnili uplatniť procesné práva priznané mu právnym poriadkom na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov.“.

K ďalšej námietke sťažovateľa že „sa súd prvého stupňa bez náležitého odôvodnenia odchyľil od ustálenej súdnej praxe a právneho názoru inštančne vyššie postaveného súdu, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, vysloveného v jeho rozhodnutí zo 16. decembra 2008 sp. zn. 2 Cdo 250/2007“, najvyšší súd uviedol, že „označené rozhodnutie na prejednávanú vec nemožno aplikovať, keď v uvedenej veci bola platnosť kúpnej zmluvy posudzovaná podľa § 46 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka so záverom absencie požadovanej zákonnej formy“.

Ani námietka sťažovateľa týkajúca sa nepripustenia zmeny žalobného návrhu okresným súdom podľa § 95 ods. 2 OSP (na pojednávaní konanom 16. júna 2010, pozn.) podľa názoru najvyššieho súdu nezakladá dovolací dôvod podľa § 237 písm. f) OSP.

Keďže v danom prípade prípustnosť dovolania nebolo možné vyvodit' z § 238 OSP a najvyšší súd nezistil ani danosť niektorej z väd konania podľa § 237 OSP, dovolanie sťažovateľa podľa § 218 ods. 1 písm. c) v spojení s § 243b ods. 5 OSP odmietol.

Ako z uvedeného vyplýva, najvyšší súd sa neodmietol zaoberať mimoriadnym opravným prostriedkom sťažovateľa, ktorým napadol rozsudok odvolacieho súdu, jeho dovolanie riadne preskúmal, a to nielen so zreteľom na uplatnený dovolací dôvod, ale aj ďalšie vady konania, ktoré však nezistil, preto následne sformuloval svoj právny záver o neprípustnosti podaného mimoriadneho opravného prostriedku a rozhodol zákonom predpokladaným spôsobom. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti a zjavnej nezlučiteľnosti jeho účinkov s obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže najvyšší súd zrozumiteľne a presvedčivo vysvetlil právne závery, ku ktorým dospel, a tie sú ústavne udržateľné. Keďže v danom prípade neexistuje žiadna príčinná súvislosť medzi námietkou porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konaie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ústavný súd sťažosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti ústavný súd odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj tú časť sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namietal poršenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, pretože z napadnutého uznesenia najvyššieho o súdu nemožno vyvodit' nič, čo by signalizovalo, že by ním mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do označeného základného práva hmotnoprávneho charakteru.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. mája 2016